

Allochtone advocaten en grote kantoren

'Iedereen staat om ons te springen'

Er zijn nog weinig allochtone advocaten die op de grote kantoren werken voor 'witte' cliënten. Maar de collegebanken zitten stampvol ambitieuze gekleurde advocaten in de dop. Kantoren maken liever geen onderscheid en veel allochtone advocaten wijzen publiciteit af, maar we hebben ze gevonden. Twee portretten van allochtone wegbereiders in de commerciële topadvocatuur, die toevallig allebei Gülsen heten.

Micha Kat
freelance journalist

Foto's: Cynthia van Elk

Sertkaya: 'Ik ben nooit geconfronteerd met mijn eigen etniciteit, ook niet door vluchtelingen'

In Engeland en de Verenigde Staten zie je al jarenlang op de grote kantoren advocaten rondlopen van verschillende etnische komaf. Ook bij onze oosterburen staat het multiculturele advocatenkantoor midden in de belangstelling. De Duitse advocaten-glossy *JUVE* sprak in het meinumner zelfs van de opkomst van de 'Benetton Kanzlei' in een stuk met de titel 'Die multikulturelle Anwaltssozietät als Herausforderung'. Wellicht verschijnt er in Nederland ooit net als in de VS een *National Directory of Minority Attorneys*, vooral ten behoeve van *in house counsels* van bedrijven die 'een meer diverse groep *outside counsels* willen betrekken bij het juridisch werk ten behoeve van hun cliënten'.

Veel allochtone studenten blijken de drempel om te solliciteren bij een kantoor uit de top-tien nog te hoog te vinden,

'Ik wilde leuke, belangrijke en moeilijke zaken doen'

omdat ze vaak geen voorbeelden of referenties hebben van allochtonen met wie ze zich kunnen identificeren. Tijdens een forum-discussie over allochtonen in het bedrijfsleven, medio maart in het Haagse Nieuwspoort, verwoordde een Turks meisje dit ten overstaan van enkele witte personeelsmanagers als volgt: 'Stel dat u verhuist naar China en daar wilt gaan werken. Van een bepaald bedrijf weet u dat daar twee Nederlanders werken die u wel eens heeft gesproken. Bij welk bedrijf gaat u dan solliciteren?'

Voetstuk

Gülsen Sertkaya (27) werkt al bijna vijf jaar bij Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn in Den Haag. In haar stageperiode zat ze in de onroerendgoedsectie, nu 'doet ze vreemdelingen'. Sertkaya: 'Bij Pels draai je als je eenmaal medewerker bent vijftien maanden mee in de vreemdelingensectie. Die periode zit er voor mij nu bijna op. Over een paar weken ga ik terug naar onroerend goed.'

Sertkaya kwam op haar derde jaar naar Nederland vanuit Koerdisch Turkije. 'Mijn vader was hier toen al een jaar. Hij werkte

in een fabriek van de Melkunie. Ik kwam met een broer en een zus, maar nu heb ik er vier bij, twee broers en twee zussen. Die zijn in Nederland geboren. Ik heb nog maar weinig herinneringen aan Turkije, los dan van de vakanties en de bezoeken aan de grootouders. Hoe ik bij de advocatuur kom? Bij Turken staan twee beroepen op een voetstuk: artsen en advocaten. Mijn oudere broer en zus zijn beiden medicijnen gaan studeren. Ik had daar niets mee. Ik wist vanaf mijn jongste jaren al dat ik advocaat zou worden.' Sertkaya studeerde in Leiden. 'Van op kamers wonen kon geen sprake zijn. Elke avond ging ik naar huis. Dat zou nu wellicht anders liggen. Maar je weet dan niet beter. Ik heb een prima studententijd gehad.'

Ze werd op Pels gewezen door een advocate bij wie ze als student bijkluste.

Sertkaya: 'Zij deed vreemdelingenzaken en raadde me aan mijn licht op te steken bij Pels, het kantoor waar ze vaak tegenover stond maar goede ervaringen mee had. Ik kon bij Pels studentenstage komen lopen en dat beviel zo goed dat er na mijn afstuderen een brief de deur uit ging.' Het is haar niet tegengevallen. 'Ik wilde leuke, belangrijke en moeilijke zaken behandelen. Die kans krijg ik hier.'

Afstand bewaren

Het maakt Sertkaya niet uit aan welke kant ze staat in vreemdelingenzaken, al treedt ze niet op tegen Turken. 'Dat ligt toch wat te gevoelig. Op de zitting zou ik me niet op mijn gemak voelen. Gelukkig had het kantoor daar geen enkele moeite mee.' Op de zitting wordt een hele lijst zaken afgewerkt op basis van de dossiers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Sertkaya heeft gemiddeld een keer per week zitting, vaak de hele dag lang. 'Ik ben in al die maanden nog nooit geconfronteerd met mijn eigen etniciteit, ook niet door de vluchtelingen die meestal precies weten wie ik ben en wie ik vertegenwoordig: de staats-

secretaris. Ik besef natuurlijk wel dat het vaak om emotionele zaken gaat, maar ik bewaar zo veel mogelijk afstand en probeer de materie strikt juridisch te benaderen.' Sertkaya ziet dus dossiers van vluchtelingen uit allerlei landen, 'veilige' en 'erkend niet-veilige' zoals Afghanistan en Zuid-Soedan. 'Binnen de vreemdelingensectie werken we wel met landenspecialisaties per advocaat. Die wordt dan vooral geacht over dat land alle documentatie bij te houden zodat de andere advocaten weer bij hem of haar te rade kunnen als ze iets over dat land willen weten. Ik "doe" Libanon. Daar komen niet echt veel vluchtelingen vandaan. Als vraagbaak heb ik het dus rustig.'

Sertkaya kent geen andere allochtone advocaten op grote kantoren. 'Mijn allochtone studiegenoten zijn niet de advocatuur in gegaan. Een Indonesische vriendin werkt bij de gemeente Rijswijk, een Turkse zat op Schiphol bij de IND. Bij Pels lopen best wat allochtonen rond, maar dat zijn vooral juridisch medewerkers. Naast mij is nog één andere allochtoon advocaat.'

Sertkaya is getrouwd (met een Turk) en heeft net een kind gekregen, een zoon. Zijn foto staat op haar bureau. Ze wijst daarop als verklaring dat ze nog niet in de nieuwe 'kantoorbar' van Pels is geweest op de borrelavond. Sertkaya: 'Mijn man heeft een groot Turks restaurant in de Theresiastraat met zo'n honderd plaatsen. Onze zoon gaat overdag naar de crèche; mijn man brengt en haalt hem meestal op. Maar als hij moeilijk zit heb ik nog altijd drie zussen die kunnen inspringen. Om een oppas zitten we dus nooit verlegen. Mijn man draait lunch en is 's avonds in de zaak, van half zes tot vaak wel twaalf uur. Gelukkig wonen we er schuin boven. Vroeger zat ik ook vaak in het restaurant, maar sinds we die kleine hebben komt daar weinig meer van.'

Zo hard ligt dat

Gülsen Alkan (29) is net terug van vakantie uit Turkije. Per juni is ze na bijna vijf jaar Houthoff Buruma (HB) begonnen bij Freshfields. Ze noemt dit 'een spannend avontuur'. 'Ik kreeg veel sceptische reacties, zo van: je doet het zeker voor het geld. Tsjja, ik ga inderdaad meer verdienen, maar dat heeft met mijn vertrek weinig te maken. Ik

wilde gewoon wat anders, naar een andere sectie. Bij HB lag dat allemaal net wat te ingewikkeld. Na vier jaar in de vastgoedsectie bij HB kom ik bij Freshfields te werken bij partner Richard Norbruis: ondernemingrecht met een accent op ICT. Voor mij geheel nieuwe materie. Ik heb misschien wel meer ambitie dan ik dacht.'

Alkan kwam bij HB terecht na een plezierige studentenstage. Ze werkte er vooral voor Mary de Gaay Fortman. 'Het was zeker een interessante praktijk waarin ik vooral te maken kreeg met bouw- en

bestemmingsplannen en commercieel huurrecht. Ik procedeerde ook veel. Leuk was een zaak waarin bijna alle partijen advocatenkantoren waren. Wij traden op voor een huurder die zijn huurovereenkomst overdroeg aan een groot advocatenkantoor. Een kleiner advocatenkantoor huurde weer onder van onze cliënt en zag zijn belangen bedreigd door de nieuwe situatie met het grote advocatenkantoor als hoofdhuurder. Elke partij werd uiteraard weer vertegenwoordigd door een advocaat. Zo krijg je die kantoren toch eens van een heel andere

kant te zien. Nee, ik noem geen namen.'

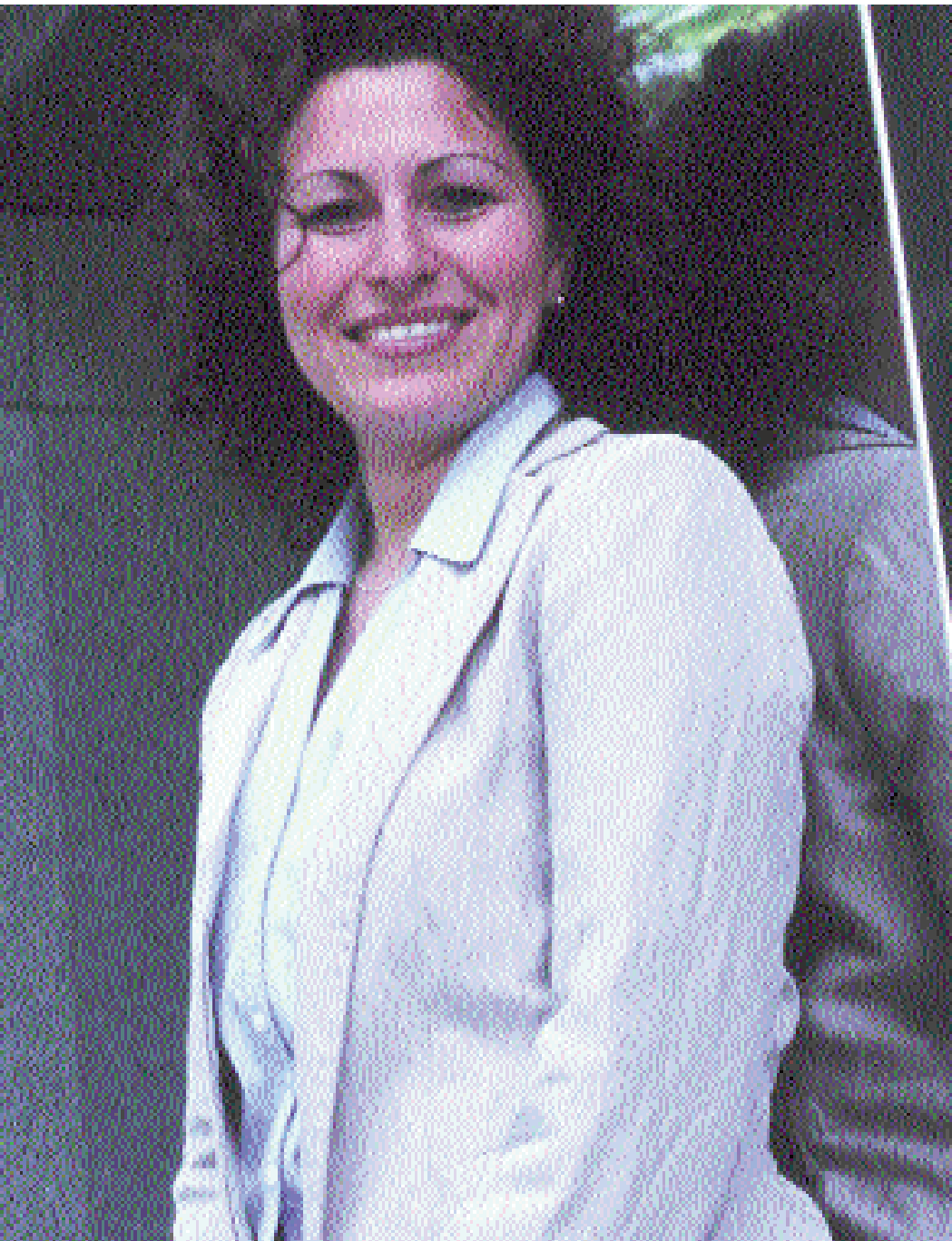
Alkan is geboren in Amsterdam; haar vader kwam in 1965 naar Nederland om als arbeider bij de Nederlandse Scheepsvaart Maatschappij te werken, haar moeder volgde in 1971. Haar oudere broer en zus zijn nog geboren in Turkije, in de stad Kayseri in Anatolië. Ze groeide op in de Watergraafsmeer, waar ze de enige allochtoon was op de hele school. Alkan: 'Ik heb een lichte huid, draag geen hoofddoek en spreek vloeiend Nederlands. Ik werd dus niet als allochtoon gezien. Ik was op de lagere school een van de beste leerlingen en kreeg dan ook een vwo-advies. Bij mijn man lag dat anders: die zat op een 'zwarte' school en kreeg net als al zijn Turkse vriendjes een lts-advies. Maar niemand heeft dat advies opgevolgd: ze hebben allemaal vwo gedaan. Mijn man is nu accountant bij PricewaterhouseCoopers. Het verschil in onze ervaringen is vooral te verklaren uit bijzaken als: hoe goed spreek je Nederlands, hoeveel allochtonen zitten er op school, hoe allochtoon zie je eruit. Echt, zo hard ligt dat.' Ondanks haar vwo-advies stuurden haar ouders haar aanvankelijk net zo goed naar de huishoudschool, het lhno. 'Ze wilden terug naar Turkije en zeiden: als je wilt studeren, doe dat dan maar daar. Pas toen terugkeer van de baan was, mocht ik naar het vwo.'

Alkan ging vervolgens studeren aan de VU in Amsterdam (bestuursrecht en internationaal recht) maar ook zij moest thuis blijven wonen. 'Op kamers wonen: ai, moeilijk. Zeker als je studeerde in de stad waar je ouders wonen.' Ze heeft al heel wat weerstanden moeten overwinnen voordat ze haar huidige positie bereikte. 'Krachten die je naar beneden proberen te trekken kunnen je ook stimuleren. Omgekeerd zie ik vaak dat Turkse jongeren van wie de ouders heel streberig zijn, het juist daardoor weer niet redden. Het is allemaal erg ingewikkeld.' Haar jongere zusje (het gezin Alkan telt vier kinderen) begint na de zomer aan haar rechtenstudie.

Hoepels

Alkan noemt het 'naïef en onverstandig' als kantoren (zoals De Brauw) het allochtoon-zijn van medewerkers ontkennen en zeggen

Alkan: 'Ik heb een lichte huid, draag geen hoofddoek en spreek vloeiend Nederlands, ik werd niet als allochtoon gezien'

De tien grootste kantoren met het aantal allochtonen:

Nauta Dutilh	4 op 308
De Brauw Blackstone Westbroek	? op 250 ¹
Houthoff Buruma	5 ² op 213
AKD Prinsen van Wijmen	0 op 175
CMS Derks Star Busmann Hanotiau	0 op 173
Allen & Overy	0 op 144
Stibbe	1 op 143
Loyens & Loeff	4 op 140
Pels Rijcken & Drooglever Fortuijn	2 op 129
Holland van Gijzen	0 op 128

1 het kantoor wil als enige geen onderscheid maken tussen verschillende soorten allochtonen, bijvoorbeeld een Fin en een Turk

2 allen vrouw; Houthoff Buruma zag recentelijk S. Abdoellakhan (man) naar de Brauw en Gülsen Alkan naar Freshfields vertrekken.

dat ze geen onderscheid willen maken ('het gaat slechts om de kwaliteiten') tussen bijvoorbeeld een Fin en een Turk. 'Er is natuurlijk een wereld van verschil tussen die groepen. Turken zitten in Nederland in een achterstandsituatie, Finnen niet.' Alkan is zich uit eigen beweging gaan oriënteren bij headhunters en kwam zo in beeld bij

een meerwaarde kan hebben.'

De laatste jaren merkt Alkan dat ze meer gefocust raakt op Turkije. Hoe zou dat komen? 'Naarmate je ouder wordt groeit het besef van je eigen identiteit. Als kind, puber of student ben je daar nog veel minder mee bezig. Ik zal mijn familie in Turkije zeker blijven bezoeken. Daar zijn

'Krachten die je naar beneden willen trekken kunnen je ook stimuleren'

Freshfields. 'Het was een strenge selectie, maar de sfeer was prettig. Ik kreeg een *assessment* met een intelligentietest en een persoonlijkheidstest. Dat had ik nog nooit eerder meegemaakt. Er waren drie gesprekken en ik voelde me uitgesproken gestimuleerd. Bij andere kantoren was dat anders. Die stelden zich veel arroganter op: daar moet je cijferlijsten en zelfs processtukken inleveren. Dan heb ik al bij voorbaat geen zin meer. Ze laten je door allerlei hoepels springen.'

Dat Freshfields een mondiaal kantoor is heeft zeker meegespeeld. Alkan: 'Dat vind je toch terug in een attitude, een manier van werken. Zoals op elk groot kantoor wordt er veel van de medewerkers verwacht, maar bij Freshfields word je beter voorzien van zaken die het werk vergemakkelijken. Zo is er voor iedereen een eigen laptop en mobiele telefoon en ga je regelmatig naar het buitenland om je collega's daar te spreken en te leren kennen. Ik heb het gevoel dat mijn Turkse achtergrond bij Freshfields

nog boeren bij die met hun schapen door de heuvels trekken, alhoewel de meesten toch naar de stad Kayseri zijn getrokken. Ze hebben daar alles wat wij hier ook hebben zoals tv, koelkast en auto, maar toch is het leven er vele malen harder, zeker in de economische crisis die Turkije nu al maanden teistert.'

In haar Turkse kennissenkring krijgt Alkan veelvuldig de vraag wanneer ze nu eens een kind krijgt. 'Ik begin nu net aan een nieuwe baan. Lijkt me dus niet handig. Ik heb er geen echte ideeën over. Als het komt, dan komt het. Mijn man is ook nog niet echt toe aan kinderen, want hij is nu ook vooral met zijn carrière bezig. We hebben net ons eerste huis gekocht.' Wat drijft Alkan? Wat boeit haar in advocatenland? 'Het mooie vind ik het snelle van de advocatuur. Dat steeds dingen veranderen, binnen een zaak of doordat je nieuwe zaken binnenkrijgt. Er is weinig routine in het werk en daardoor blijft het uitdagend.'

n